

Gastroenterologické oddělení

Tel.: 416723214

Rady a doporučení pro pacienty s PEG

(perkutánní endoskopická gastrostomie)

Vážení pacienti,

Do rukou dostáváte brožurku, ve které najdete odpovědi na Vaše nejčastější otázky a také bude Vaším pomocníkem v domácím prostředí.

Co je PEG?

Perkutánní endoskopická gastrostomie (PEG) je endoskopicky založený umělý vstup do žaludku pro podání výživy (tenká sonda, jejíž jeden otvor ústí na kůži břicha a druhý v žaludku). Samotné zavedení plastové sondy přes kůži se provádí po místním znecitlivění. Sonda umožňuje přímé podávání umělé výživy nebo mixované potravy.

Komu je PEG určen?

Je vhodným řešením pro ty, kteří přijímají stravu ústy omezeně nebo jí nemohou přijímat vůbec, zejména dlouhodobě. Slouží na dobu delší jak 6 týdnů, pro pacienty hospitalizované i pro domácí péči. Pokud není možné přijímat žádnou stravu ústy a ni pít, zajišťuje PEG optimální přísun živin a tekutin pohodlnou cestou. Pokud můžete alespoň částečně jíst, nic se pro Vás nemění, nadále je vhodné přijímat stravu přirozenou cestou a podání umělé výživy do PEG bude sloužit k tomu, aby byl denní příjem úplný.

Jak pečovat o PEG?

- Záleží na doporučení lékaře, který PEG zaváděl
- PEG se musí v prvních dnech denně dezinfikovat
- K dezinfekci nepoužívejte jódové preparáty, mohou ovlivňovat fyzikálně – mechanické vlastnosti sondy, vhodné jsou nejódové preparáty (např. cutasept F, septonex, septoderm)
- Sledujte okolí vpichu, zda nekrvácí, není zarudlé, bolestivé a nedochází k vytékání výživy nebo žaludečních šťáv
- Pokud se vyskytnou tyto komplikace informujte svého lékaře
- Je nutné, dodržovat dostatečnou hygienu, první dva týdny se doporučuje pouze sprchování, pokud je okolí otvoru klidné můžete se i koupat, vždy se pečlivě osušte i s destičkou
- Volný konec sondy lze ke kůži fixovat náplastí, vhodné je místo fixace měnit
- Jednou denně provést kontrolu stavu sondy, viditelné změny na sondě jako trhliny, prosakování, změna barvy, konzultujte s lékařem
- Po několika týdnech, pokud je otvor kolem sondy zhojena a nedochází k žádným únikům výživy, můžete chodit plavat do bazénu

Jak podávat výživu?

- PEG se může začít používat po 24 hod. od zavedení
- Začíná se pomalým zatěžováním tekutinami a následně tekutou umělou výživou či mixovanou stravou
- Žaludek je přizpůsoben přijímat stravu v různých dávkách, nejčastěji se podává z počátku 50 – 100 ml, při toleranci 200 – 300 ml jednorázové dávky, v intervalu 2 – 3 hodiny během dne, v noci ponechte žaludek v klidu
- Pokud nebude výživa dobře tolerována tímto způsobem, je možné podávat pumpou průběžně

- Výživu podávejte pouze tehdy, je-li jisté, že podstatná část předchozí dávky už žaludek opustila
- Při pocitu plného žaludku, vzedmutého nadbříšku nebo pokud ze sondy vytéká pod tlakem žaludeční obsah, je potřeba podání výživy odložit
- Pokud potíže neustupují, je nutné poradit se s lékařem
- Abychom předešli vdechnutí výživy, je vhodné při podávání výživy zaujmout polohu vsedě nebo alespoň v polosedě a v této poloze ještě setrvat 30 – 60 min. po podání
- Výživu podávejte pomocí Janettovy stříkačky, stříkačku po podání výživy vždy pečlivě umyjte pod proudem horké vody
- Strava musí být vyvážená, obsahující dostatečné množství tuků, cukrů, bílkovin, vitamínů, minerálních látek a stopových prvků
- Musí být mixována, podávána v takové konzistenci, aby sondou bez problému procházela a neucpávala ji
- Nejvhodnější je podávat firemní přípravky enterální výživy, (např. Nutricia, Fresenius Kabi, Nestle), které jsou nutričně kompletní, vyvážené a speciálně upravené pro podávání do sondy
- Enterální výživa je hrazena z velké části zdravotní pojišťovnou, doplatky jsou minimální
- Výživu nepodávejte velkou silou, aby nedošlo k poškození sondy
- Sondou propláchněte před každým podáním výživy i po skončení podávání
- K proplachům používejte 50 – 100 ml čaje nebo převařené vody, nesmí se používat kyselé roztoky (ovocné šťávy, limonády, minerálky), mohlo by dojít ke sražení výživy a ucpaní sondy, taktéž nepodávejte velkou silou
- Sondou proplachujte pravidelně, pokud se nepoužívá, tak po 6 hodinách
- Po ukončení podávání výživy je nezbytné sondu vždy uzavřít, aby nedocházelo k úniku výživy nebo žaludečních šťáv
- Enterální výživu Vám předepíše lékař – specialista na výživu, máte možnost navštívit nutriční poradnu

Jak podávat léky?

- Pokud nemůžete léky polykat, je třeba podávat do PEG
- Upřednostňujte použití léků v kapkách, sirupech, zředěných vodou nebo čajem
- Pokud je lék dostupný pouze ve formě tablet, musíte je dostatečně rozdrtit a před podáním rozpustit v malém množství vody, aby nedošlo k ucpaní sondy
- Po podání léku sondu vždy propláchněte vodou

Důležité rady, jak řešit možné komplikace

- **Průjemy, zvracení:** příčinou je nejčastěji rychlé podávání nebo příliš velká jednorázová dávka, krátký interval mezi jednotlivými dávkami
- **Ucpaný PEG:** snažte se jej propláchnout vlažnou vodou (malým množstvím), vodu v krátkých intervalech nasávejte a vstříkujte, nikdy nepoužívejte násilí či velký tlak při proplachu, může dojít k poškození sondy
- **Únik kolem PEG:** při ošetřování je nutné sledovat místo vpichu, zda kolem neuniká výživa nebo žaludeční šťávy
- **Vdechnutí výživy či žaludečních šťáv:** lze předejít doporučenou polohou
- **Pokud by se objevily tyto komplikace, je nutné informovat lékaře**